

REČ UREDNIKA

Podunavske Švabe (nemačka nacionalna manjina u Vojvodini) su danas samo jedan od argumenata multietičnosti Vojvodine, koje Srbija koristi kada proceni da je to potrebno za podizanje svoga rejtinga u odnosima sa međunarodnom zajednicom. Broj od 4100 pripadnika ove nacionalne manjine čini 0,8%, u odnosu na broj pripadnika ove nacionalne manjine uoči II Svetskog rata - oko 500.000 - kada su činili realtivnu većinu stanovništva današnje Vojvodine. To istovremeno znači da je broj ovih stanovnika Vojvodine smanjen za oko 120 puta.

Danas u Vojvodini postoji više organizacija nemačke kulture, koje pokušavaju da otrgnu od zaborava bar nešto od onoga što su Podunavske Švabe ostavile u nasleđe današnjim stanovnicima Vojvodine, među kojima ih danas ima samo oko 0,2%. A doseljavajući se na prostor današnje Vojvodine Podunavske Švabe su donele iz Evrope napredne higijensko-zdravstvene navike, plug koji je i prevrtao, a ne samo parao zemlju, sledored setve, intenzivno stočarstvo. Podunavske Švabe su donele i savremena - evropska znanja i iskustva iz urbanizma, pa se sela organizuju tako da se ulice presecaju pod pravim uglom, a da se u centru sela nalaze škola, crkva i kulturni dom. I donele su naprednu kulturu iz Evrope toga vremena.

Napuštajući Jugoslaviju iz koje su, kao svoje domovine, proterani na razne, suptilne načine, ili usmrćeni, Podunavske Švabe su, putem konfiskacije, ostavile državi preko 600.000 Ha poljoprivrednog zemljišta, plodove na zalihama i stoku u stajama ili na ispaši, fabrike, manufakture i radionice, trgovinske prodavnice, banke, plovne objekte i još mnogo toga. Ali, proterujući Podunavske Švabe država je ostala bez kvalifikovane radne snage i bez kvalitetnih poslovođa, koji bi znali i mogli da organizuju proizvodnju. Zato i ne treba da čudi što je oporavak jugoslovenske privrede nakon rata trajao neuporedivo duže. Sa ovim ljudima bi taj oporavak trajao kraće i bio efikasniji.

Baveći se kulturom, koja se uglavnom svodi na folklorizovanu historiografiju, bez ikakve materijalne podrške iz matice i sa beznačajno malom podrškom države u kojoj žive, njihov opstanak kao zajednice je bezizgledan. I zato bi Srbija, kao njihova domovina, trebala da stvori povoljne uslove za povratak ili dolazak "novih" "Podunavskih Švaba", ali ne zato da bi se sačuvao korpus nemačke nacionalne zajednice, nego da bi Država uspeła da se osnaži i približi, ako ne već i izjednači sa razvijenim državama Evrope. Trebala bi da stvori takav ambijent koji bi privukao nove "naseljenike". Bilo bi to za njenu korist.

Pokušaj takozvane restitucije će doneti mali rezultat, tj. neće dovesti do povraćaja konfiskovane imovine, jer je Zakon tako i sročen da oteža, ako ne da već i onemogućiti povraćaj te imovine. A mogla je Država, samo da je htela, ovaj postupak da pojednostavi i već bi imala nove stare vlasnike na toj imovini. E, ali tada Država ne bi imala imovinu za prodaju.

Ovaj tekst nema za cilj da utvrdi koji su to uslovi, to, uostalom, i prevazilazi mogućnosti i kompetencije ovog časopisa, ali da da ideju za osnaživanje naše države, to može.

Stjepan A. Seder

Ovaj tekst je objavljen u časopisu FENSTER br. 22, iz decembra 2018. godine.